

Batxillerat en Ciències Religioses

Metafísica

- **Titulació:** Batxillerat en Ciències Religioses (virtual)
- **Modalitat:** Iscreb Virtual
- **Semestre:** 2n | **ECTS:** 4
- **Àrea:** Filosofia | **Període lectiu:** 2n semestre
- **Professorat:** [Dr. Andreu Grau i Arau](#) | **Llengua:**

Justificació

El tema del coneixement de la realitat ocupa un lloc principal en el camp de la investigació filosòfica. Sorgeixen preguntes sobre la realitat mateixa, l'existència, la vida, l'Absolut... sobre les quals esperem trobar respostes. La lectura i la interpretació de la realitat requereixen d'uns principis epistemològics clars i coherents que ens ajudin a abordar els grans temes sobre l'ésser. Aquests temes s'han explicitat, explicat i reflexionat en els tractats de metafísica general o ontologia, i en els de metafísica especial, en els quals s'estudien el món, l'ànima i Déu. Els edificis de les diverses ciències religioses es fonamenten en els principals conceptes metafísics.

Requisits i orientacions prèvies

Cal tenir coneixements bàsics d'Història de la Filosofia i d'Antropologia filosòfica.

Competències i Objectius

1. Competències transversals

A) INSTRUMENTALS

COMPETÈNCIES

1. Capacitat d'anàlisi i síntesi

B) INTERPERSONALS

1. Capacitat crítica i autocrítica

2. Compromís ètic

C) SISTÈMIQUES

1. Capacitat per a generar noves idees (creativitat)
2. Motivació per la qualitat
3. Motivació per la consecució d'objectius

2. Competències específiques del grau en ciències religioses

A) Competències de coneixements Disciplinaris o Acadèmics (saber)

1. Plantejament de la dimensió del "sentit" i la seva integració en la "dimensió religiosa" des d'una perspectiva universitària i interdisciplinària.
2. Coneixement i aprofundiment en la teologia cristiana des de les diverses dimensions: intel·lectual, cultural, històrica.
3. Opinió crítica sobre la realitat personal/social a partir de la perspectiva transcendent de la realitat.

B) Competències del "saber fer"

1. Desenvolupament de la capacitat crítica respecte d'un objecte d'estudi determinat.
1. Capacitat de comprendre, relacionar i situar-se críticament davant d'idees, valors, actituds.
2. Capacitat per relacionar i transferir els coneixements teòrics a situacions pràctiques.
3. Capacitat de transmetre de forma organitzada i coherent els coneixements adquirits.

C) Competències d'Actitud (ser)

1. Fonamentació de la pròpia experiència de fe i la seva incidència en la realitat.

3. Competències específiques del Grau en Ciències Religioses

1. Contrastar la mútua influència entre els principals corrents de la història del pensament filosòfic i les perspectives d'anàlisi de les Ciències de la Religió.
2. Reconèixer i valorar les aportacions de les Ciències de la Religió a les qüestions frontereres amb la Teologia.
3. Exemplificar la coimplicació entre Ciències de la Religió i Teologia a propòsit d'autors i obres rellevants.

OBJECTIUS

1. Apropiar-nos als aspectes principals de la ciència de l'ens.
2. Intentar mostrar les claus per entendre i interpretar la nostra realitat.
3. Conèixer, identificar i usar la terminologia bàsica de la metafísica general i de la metafísica especial.
4. Especular racionalment amb aquests conceptes en investigacions futures en els terrenys de la filosofia, de la teologia i de la religió.
5. Saber localitzar els grans temes metafísics al llarg de la història de la filosofia.
6. Reflexionar i plantejar-se preguntes sobre les grans realitats: el món, el jo i Déu.
7. Aconseguir arribar a una síntesi personal sobre el nivell metafísic dels problemes de la ciència i de la vida quotidiana.

Continguts

1. Introducció a la metafísica
2. Metafísica general: Ontologia
3. Metafísica especial: Cosmologia
4. Metafísica especial: Psicologia racional
5. Metafísica especial: Teodicea

Metodologia i Avaluació

METODOLOGIA

- Estructuració: Les cinc grans unitats de l'assignatura estan dividides en lliçons d'extensió diferent.
- Hores: 100. Distribució
  - Tutoria: 10 h (10%)
  - Consultes: 2 h (2%)
  - Jornada presencial: 5 h (5%)
  - Lectura i estudi: 48 h (48%)
  - Preparació de la tutoria: 35 h (35%)
- Material: En nombre de pàgines, el corresponent a quatre crèdits ECTS: de 384 a 480 pàgines, comptant les lectures obligatòries.
- Activitats: Es proposaran cinc activitats: una per unitat. Les activitats fetes es lliuraran al professor perquè pugui corregir-les, puntuar-les i comentar-les amb els i les alumnes particularment. S'insistirà, especialment, en l'activació i la millora del mecanisme de processament d'informació gràcies a la confecció de mapes conceptuals i d'esquemes.
- Participació en els fòrums: Hi haurà debats dirigits sobre temes actuals que puguin ésser tractats des de les teories pròpies de la metafísica especial, així com estudis de casos concrets.
- Temporització: La temporització figura en cada unitat. La divisió de les hores en (a) hores d'estudi i (b) hores de realització dels exercicis es perquè l'alumne/a s'orienti en la distribució d'ambdues activitats. El criteri que s'ha seguit en aquesta distribució obeeix a la relació de proporcionalitat entre la dificultat de la matèria, la quantitat d'informació i la classe d'exercici.
- Lectures obligatòries:
  - RENÉ DESCARTES, *Meditacions metafísiques*.
  - XAVIER ZUBIRI, *Cinco lecciones de filosofía*

AVALUACIÓ

El nombre total d'exercicis que s'avaluaran és 5. L'alumne/a, per tant, tindrà cinc notes valorades de 0 a 10 punts.

A) Per aspirar a aprovar l'assignatura amb la nota mínima, cal haver presentat 4 dels 5 exercicis i haver-ne obtingut una mitjana de nota no inferior a 5.

B) Per aspirar a aprovar l'assignatura amb nota, cal haver presentat les 5 activitats i haver-ne obtingut una mitjana de nota de 5 o superior a 5.

C) En ambdós casos, (A) i (B), es farà la mitjana de les notes obtingudes en els exercicis. Qui no arribi a la nota de 5 es donarà per suspès.

D) Qui no s'adapti a les opcions (A) i (B) es considerarà no presentat.

La nota màxima que es podrà obtenir dels exercicis lliurats fora del termini és: 8.

La participació en els temes del fòrum serà valorada per pujar nota.

Bibliografia

ARISTÓTELES, *Metafísica*, Madrid: Gredos, 1987.

SUÁREZ, F., *Disputaciones Metafísicas*, vol. 1, Madrid: Gredos, Biblioteca Hispánica de Filosofía, 1960.

TOMÁS D'AQUINO, *Antología metafísica*, Barcelona: Edicions 62, 1991.

BIBLIOGRAFIA

ANZANBACHER, A., *Introducción a la filosofía*, Barcelona: Herder, 1983.

BECK, H., *El Dios de los sabios y de los pensadores*, Madrid: Gredos, 1968.

- BOFILL J., *Obra filosófica*, Barcelona: Ariel, 1967.
- CANALS, F., *Sobre la esencia del conocimiento*, Barcelona: PPU, 1987.
- CANDEL, M., *Metafísica de cercanías*, Barcelona: Montesinos, 2004.
- COLL, J. M., *Syntesis fidei. La teología i la filosofia a la recerca de llur unitat*, Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya, 1988.
- FORMENT, F., *El problema de Dios en la metafísica*, Barcelona: PPU, 1986.
- FORMENT, F., *Lecciones de metafísica*, Madrid: Rialp, 1992.
- GARCÍA LÓPEZ, J., *Tomás de Aquino, maestro del orden*, Madrid: Editorial Cincel, 1985.
- GARRIGOU-LAGRANGE, R., *Dios: su existencia, su naturaleza* (2 vols.), Madrid: Ediciones Palabra, 1980.
- GILSON, E., *El realismo metódico*, Madrid: Rialp, 1950.
- GÓMEZ CAFFARENA, J., *Metafísica fundamental*, Madrid. Revista de Occidente, 1969.
- GÓMEZ PÉREZ, R., *Introducción a la Metafísica*, Madrid: Rialp, 1978.
- GONZÁLEZ, L. A. (ED.), *La intermediación de filosofía y teología*, Pamplona: Publicaciones de la Universidad de Navarra, Cuadernos de Anuario Filosófico, n. 241, 2011.
- GONZÁLEZ ÁLVAREZ, A., *Teología natural. Tratado metafísico de la primera causa del ser*, Madrid: CSIC, 1949.
- GONZÁLEZ ÁLVAREZ, A., *Tratado de metafísica. Ontología*, Madrid: Gredos, 1969.
- GONZÁLEZ ÁLVAREZ, A., *Tratado de metafísica. Teología natural*, Madrid: Gredos, 1969.
- GRENET, P. B., *Ontología*, Barcelona: Herder, 1973.
- GRISON, M., *Teología natural o Teodicea*, Barcelona, Herder, 1980.
- IGUAL, V., *La analogía*, Barcelona: PPU, 1989.
- MACEIRAS, M., *¿Qué es filosofía? El hombre y su mundo*, Madrid: Editorial Cincel, 1985.
- MARÍAS, J., *Introducción a la filosofía - Idea de la metafísica - Biografía de la filosofía*, Madrid: Revista de Occidente, 1958.
- MARITAIN, J., *Apropament al Senyor*, Barcelona: Estela, 1963.